

HE LLEGIT
NO SÉ ONEVA
PIQUER

I si la lectura està sobrevalorada?

PA WIRE / EFE

ANITA BROOKNER

JULIAN BARNES

STUART C. WILSON / GETTY

MIKITA BROTTMAN

BLACKIE BOOKS

La protagonista de la primera novel·la d'Anita Brookner conclou que la literatura potser li ha destrossat la vida

Soles de sabata per prevenir un possible atac d'altivesa

Quan l'escriptora Anita Brookner (Londres, 1928-2016) va rebre la notícia que li havien concedit el premi Booker per l'obra *Hotel du Lac*, va respondre: "Crec que aniré a fer que em posin soles noves a les sabates. Això m'ajudarà a seguir tocant de peus a terra". L'anècdota l'explica Julian Barnes en el pròleg d'*Un debut en la vida*, la primera de les vint-i-tantes novel·les que va escriure Anita Brookner, publicada ara per Libros del Asteroide en castellà (la traducció és de Catalina Martínez Muñoz).

Historiadora de l'art i professora, Brookner va tenir un debut literari dels que fan alimentar esperances als eters aspirants a novel·listes: va publicar aquesta primera novel·la als 53 anys. Durant les dues dècades següents, va semblar que volia recuperar el temps perdut: va treure un nou llibre cada any, puntual com un rellotge. Reticent com era a les entrevistes, m'hauria costat accedir-hi com a periodista, però vaig tenir la sort de poder-la saludar a Londres a mitjans dels noranta, quan vaig fer d'editora de dues novel·les seves a la ja desapareguda editorial Thassàlia: *Encuentro en la Rue Laugier* i *Acontecimientos perturbadores*. El meu anglès coix va patir el que no està es-

crit davant del seu llenguatge oral gramaticalment precís, perfectament puntuat. M'ha agradat recordar aquella trobada tot llegint el pròleg de l'admirat Barnes, un text que l'escriptor va publicar a *The Guardian* vuit dies després de la mort de la seva amiga Anita (potser seria més encertat dir-ne col·lega, perquè ella s'entestava a marcar distàncies).

Brookner vivia com volia i escribia el que volia, sense fer gaires concessions a res que no fos la pròpia veueta interior. "A la ficció, com a la vida, rarament feia coses que no volgués fer", recorda Julian Barnes. I remarca que les novel·les d'Anita Brookner –on la llebre sempre guanya a la tortuga– tracten de dones solteres i solitàries que es dediquen a tornar llibres a la biblioteca, freqüentar salons de te i reflexionar sobre la vida que no han viscut; però que l'escriptora no s'assemblava gens a les seves protagonistes femenines. Vaja, que era una dona molt més interessant.

Una primera frase que l'autora de la novel·la no subscrivia

La primera novel·la d'Anita Brookner té una arrencada potent: "Als quaranta anys, la doctora Weiss va comprendre que la literatura li havia destrossat la vida". Una

frase que la premsa de seguida va interpretar en clau autobiogràfica, però que l'autora no hauria pas subscrit. Justament als quaranta anys, la doctora Brookner s'havia convertit en la primera dona que accedia a la càtedra Slade de Belles Arts, a Cambridge. La literatura, lluny d'haver-la destrossada, l'havia ajudat a entendre el món. I quan anys més tard va començar a escriure ficció, la literatura li va proporcionar també una altra mena de gratificacions.

El costum de llegir no és per definició una activitat virtuosa

No sé si la literatura ens pot destrossar la vida. Prefereixo pensar que, a mi, me l'ha salvat una mica. Però depèn de com siguis i de què llegeixis, suposo. "La lectura en si mateixa no és una activitat virtuosa", aclareix d'entrada la professora i psicoanalista Mikita Brottman a l'assaig *Contra la lectura* (que en realitat és un llibre més que recomanable a favor de la lectura lliure i desacomplexada), tot just publicat per Blackie Books amb traducció a l'espanyol de Lucía Barahona.

Brottman sosté que la importància de llegir està molt sobrevalorada, i defensa –amb més raó que una santa– que no hauríem de témer tant la mort de la lectura com la mort del criteri lector. ♦♦